

Reserapport StOF:s exkursion till Falsterbo och Skåne 28-31 augusti, 2014

Reseledare: Erik Peurell (reserapporttext) och P-G Larén

Deltagare: Stina Yström, Karin Oknemark, Leif Lindholm, Staffan Nordin, Jarl Schuberth, Hannu Koho, Anita Melin, Gunilla Lundborg, Carl Magnus Svahn, Sandra Ödevidh, Mattias Ödevidh, Christer Örtvall, Göran Årevik, Erik Andersson, Pehr Komstadius

Boende: Lotsvillan, Falsterbo kanal

Vädret under resan var mycket omväxlande vad gäller vind och nederbörd. Vinden vred flera gånger, från att ha legat nästan rakt västlig under nerresan till sydost på fredag, tillbaka till sydväst under lördagen. Lättare duggregn hade vid flera tillfällen under resan, men för det allra mesta lyckades vi undvika skurarna genom att transportera oss mellan lokalerna när det var dags för regn. Temperaturen var desto jämnare: det var varmt i luften, med kring 15 grader nästan dygnet runt de tre första dagarna. Söndagen präglades av ett våldsamt åskoväder som drog in över sydvästra Skåne och där regnmängderna lokalt blev extremt stora. Malmö fick 85 mm på några timmar på tidiga söndagsmorgonen, medan Lund bara fick 6 mm under samma tid.

Vi lämnade Liljeholmen ganska precis kl. 8 på torsdagsmorgonen i två minibussar. Som många gånger förr gjordes ett första stopp efter ca två timmars färd vid Sättunaviken, Svartåmyningens naturreservat, strax väster om Linköping. Här finns ofta mycket småfågel på åkrar och i diken, en hel del änder och gäss ute i viken och vadare i strandkanterna. Vi hade nåtts av rapporter att blåhake setts kring plattformen på morgonen, men den kunde vi dessvärre inte återfinna. Däremot studerade vi vadarna noggrant och kunde urskilja bland annat svartsnäppa, spovsnäppa, storspov och en myrspov, som kom inflygande och ställde sig att sova med huvudet under vingen och gjorde sig därför svårbestämd. I viken låg även gott om bläsand och i luften såga bland annat lärkfalk och fiskgjuse. Här sågs även sävsparv och de enda sånglärkorna på resan, men lärkorna bara av en observatör.

Stoppet vid Sättuna varade ca 1,5h. Efter ytterligare ca 1,5h bilresa gjorde vi lunchrast vid Hyltena, Lovsjön, ett stycke söder om Jönköping. Där finns en bra rastplats med rejäla matplatser i tallskog intill Lovsjön där det häckar storlom. Lommarna fick vi snart korn på, men vi gäckades av ett klykande läte som några ville ha till mindre hackspett och andra till göktyta. Men till slut visade sig upphovet till lätet vara två lärkfalkar som lekte och jagade varandra. Biotopen passar fint för lärkfalk, så det är inte osannolikt att de häckat i närheten.

Resan gick sedan vidare söderut med korta stopp utan riktiga skådarintentioner. Men vid bensinmacken i Åstorp fick vi fina närobsar på råka och där såg vi även några tornseglare som annars var fåtaliga under helgen.

Eftersom vädret var bra och vi skulle komma fram till Falsterbonäset med flera timmars skådarljus kvar, tog vi sikte på Skanörs fd soptipp, där det rapporterats om en häckning av svarthakad buskskvätta under den gångna säsongen. Det fanns andra skådare på plats när vi anlände och det dröjde inte länge innan vi hade hittat två individer, en gammal och en ung fågel. I samma buskage kunde vi även se resans enda törnsångare. I kvällssolen fick vi även uppleva något som skulle visa sig bli en av resans höjdpunkter enligt flera av deltagarna. För plötsligt kom stora mängder bivräk sträckande rätt över huvudena på oss. Det handlade om ett par tre stora grupper om sammanlagt 80-100 individer som under 15-20 minuter visade upp sig i skruvar och glidflykt i fint medljus mot en klarblå himmel.

Damerna skådar bivråk- Foto: Göran Årevik.

Ett sista stopp på nedresedagen gjorde vi i Skanörs hamn, där det mest intressanta var upptäckten av ett ladusvalebo under taksågget på av hamnbodarna. I boet fanns riktigt små ungar som matades flitigt av föräldrarna. Man kan bara spekulera i orsakerna till denna sena häckning, men möjligen hade den varma sommaren lockat svalorna till en andra omgång.

Fredagen inleddes på Nabben, som bjöd på ett sällan skådat sträck av småfågel. Ovanligt stora antal av gulärta, trädpiplärka och alla tre svalarter (ladu-, hus- och back-) sträckte kontinuerligt under hela morgonen. Bland alla gulärter kunde vi upptäcka en försärla som kom ganska nära oss och de snabba i gruppen hann få in den i handkikarna. Som vanligt fanns gott om fågel i lagunen utanför Nabben, men vattenståndet var högt och förutsättningarna för vadarskådning var inte de bästa. Vi kunde ändå se bland annat resans första skärfläckor, kustpipare och gravänder, liksom kentska tärnor och de enda snatteränderna för resan. Åtminstone två pilgrimsfalkar sågs under morgonen.

Rovfågelsträcket på Nabben var begränsat denna morgon: relativt få bivråkar, sparvhökar, tornfalkar och några fiskgusar noterades. Analysen var att vindarna (från sydost) inte var de mest gynnsamma. Vi drog därför efter några timmar vidare, med siktet inställt på rovfågelsmarkerna kring Havgårdssjön. På väg tillbaka till bilarna fick några i gruppen se en nötkråka flyga iväg mellan fyren och parkeringen.

På väg mot inlandet gjorde vi ett stopp vid Albäcksåns mynning strax väster om Trelleborg. Därifrån hade det under de senaste dagarna rapporterats om en rastande smalnäbbad simsnäppa. Dessvärre dippade vi den, det blåste ganska hårt rätt in mot stranden och vattenståndet var högt även här. Men lokalen bjöd ur vissa vinklar på ganska fina närobsar av bl.a. myrspov och storspov.

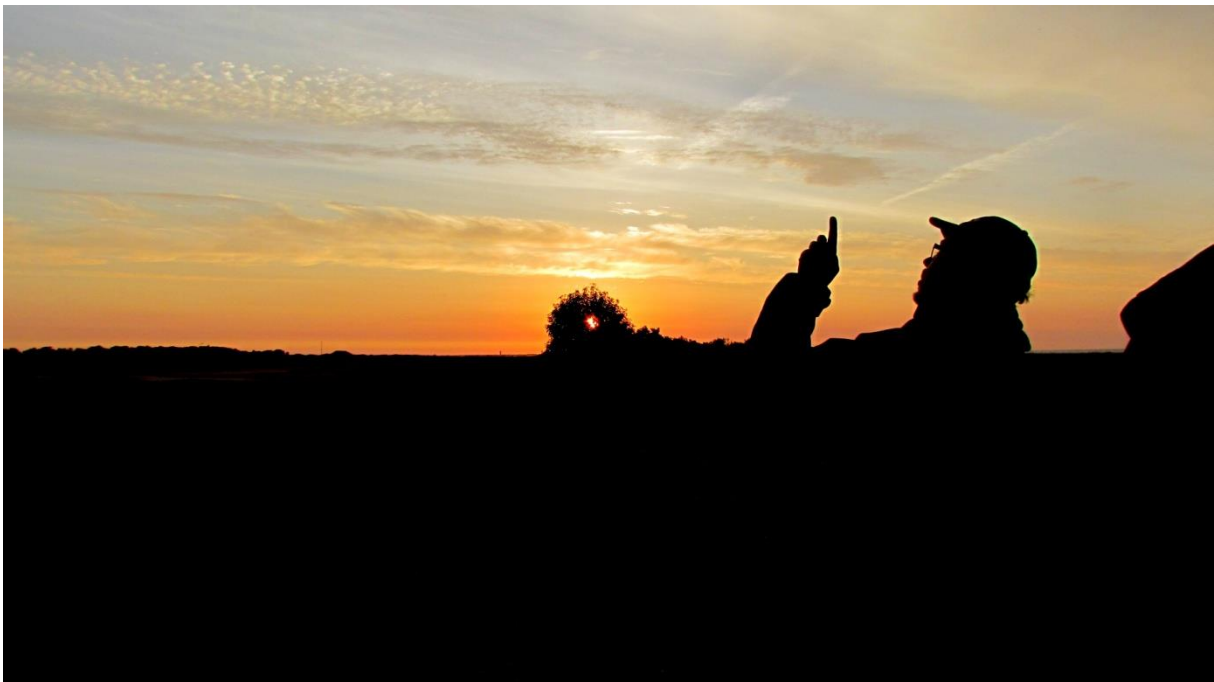
Vi styrde vidare inåt land i förhoppning om att rovfågeln skulle finnas i större mängd där, väntades på bättre sträckvindar. Vi intog vår spanarpost i den sluttande åkerkanten öster om Havgårdssjön alldeles intill landsvägen. Det cirkulerade flera havsörnar, röda glador, bivråkar och ormvråkar i området, varav ett par riktigt ljusst tecknade ormvråkar som vi tog oss tid att studera riktigt noga.

Därefter åkte vi bara en kort bit till Börringe mad, ett anlagt viltvatten mellan Börringesjön och Havgårdssjön. Själva vattenansamlingen syns inte på någon karta, men ligger alldeles norr om byn Grönalund. I den lilla sjön studerade vi framför allt gråhakedopping och smådopping och försökte reda ut vilka som var gamla fåglar och vilka som var årsungar, Här gjorde vi även resans enda obs av brunand. I strandkanterna gick svartsnäppor, gluttsnäppor och grönbenor och hundratals tofsvipor rastade på ängarna omkring.

Dagens sista stopp gjordes väster om Näsbyholm, från en obsplats där man oftast spanar efter rovfågel. Sådana var det inte lika gott om här, men på åkrarna fram till Näsbyholm var det mycket gott om småfågel som letade föda på marken: bl.a. sädesärlor, gulärlor och stenskvättor. Vi fick även närobsar på röd glada och från obsplatsen studerade vi en ung tornfalk och försökte avgöra vilket kön den skulle kunna ha.

På vägen hem såg vi alldeles intill vägen vid den anlagda Näsbyholmssjön några hönsfåglar som vållade en del diskussion i gruppen. Någon eller några tyckte att det verkade vara raphönor, medan andra inte fick alla detaljerna att stämma. Området är välkänt för att där finns så otroligt mycket fasaner, även en del som inte ser ut som de fasaner vi är vana vid. Vi blev nog aldrig riktigt kloka på vad det kan ha varit, men vi kom till slut överens om att det inte var raphöna. I själva Näsbyholmssjön sågs för övrigt resans enda brunänder.

Även lördagen inleddes med tidig morgon på Nabben. Även denna morgon var fin och bjöd på många intressanta obsar även om sträcket inte var lika intensivt som dagen innan. Dagens mest spännande observation på Nabben var en tuvsnäppa, som ingen i vårt gäng såg riktigt bra. Den upptäcktes av andra skådare rasta längst söderut i lagunen mot Måkläppen. Men den stod inte still tillräckligt länge efter utrop för att vi skulle hinna med att få syn på den med kikarna. Den drog istället iväg med några andra vadare och försvann på baksidan av reveln. Lite senare såg dock Erik något komma inflygande i en liten flock som av stjärtteckningen och bröstteckningen att döma borde ha varit tuvsnäppan. Den här gången landade flocken inte utan försvann igen på baksidan av dynerna.

Hörde ni den rödstrupiga? Foto: Göran Årevik.

Två fåglar som lät sig betraktas bättre var de kaspiska trutar som rastade på hyggligt avstånd på Måkläppen. Mycket praktiskt var att den ena av dem var färgmärkt och därför väldigt lätt att identifiera i trutflocken. Här fanns goda möjligheter till närstudier och jämförelser.

Bland andra nya arter för dagen var sjöorre, svärta, småskrake. Kustsnäppa och rödbena fanns med några ex i strandkanterna. En rörsångare satt i en vassrugge i vattenbrynet framför oss. En rödstrupig piplärka sträckte över. Vattenrall skrek både vid Nabben och i en av dammarna på vägen tillbaka till parkeringen. En ung dvärgmåss sträckte västerut på långt håll. En gråhakedopping låg långt ut i sydvästlig riktning.

Måkläppen. Här stod de kaspiska trutarna. Foto: Göran årevik.

Sträcket var måttligt och vi bestämde att göra ett försök på de brandkronade kungsfåglar som häckat i området längs den gamla banvallen, väster om Falsterbo kanal. Vi hade fått bra info om var de senast hade setts och kunde med hjälp av uppspelning av läte snabbt få dem att visa sig. Trots att man kommer dem väldigt nära och de är både rörliga och ljudliga är det inte alldeles lätt att få korn på dem i lövverken och i det skiftande ljuset. Men till slut fick vi se både en gammal hanne och en ungfågel. I buskagen kring Annas bageri kunde vi även hänga in lite tättingar som fattades oss, bland annat såg vi här resans enda koltrast (björktrast såg vi inte en enda) och svarthätta.

Nästa stopp blev Ljungen, där vi i ett lätt duggregn ägnade oss åt koncentrerade studier av sträckande vråkar. Det allra mesta som kom var bivråkar och inte i några stora mängder, men vi gjorde vårt bästa för att tillsammans reda ut vad som gjorde fåglarna till bivråkar.

Redan dagen före hade det rapporterats om en nilgås från inre Foteviken. Vi hade resonerat att vi inte skulle leta aktivt efter den utan invänta första larm och det hade nu kommit, så vi tog oss ut till Lilla Hammar och gick ner till det som kallas "gröna jaktstugan" och kunde ganska snart hitta nilgåsen bland alla de vitkindade. Här rastade även en stor mängd ljunpipare.

Nu hade det kommit ett larm på en aftonfalk i ett område som vi hade haft på listan över möjliga lokaler för dagen, nämligen Vombssjön/Vombs ängar. Så vi styrde kosan däråt och tillbringade en

stund vid ett fågeltorn i mer duggregn, men någon aftonfalk kunde vi inte hitta. Det mest intressanta var en löjligt ljus ormvråk och en törnskata. Vi fortsatte istället några hundra meter norrut, till Kävlingeåns utlopp från Vombsjön. Därifrån hade det rapporterats kungsfiskare upprepade gånger under veckorna innan vår resa. Vi parkerade bilarna och spanade först från bron, då någon i gruppen fick en skymt av fågeln. Sedan gick en del av oss längs ån på vägen och spanade från lämpliga platser. Efter att först bara ensamma skådare fått se fågeln, visade den till slut upp sig för hela gruppen (utom reseledarna) genom att dra en repa längs ån. I ån fanns även rörhöna och lite udda en simmande storskarv. En skogsduva sågs flyga.

På vägen tillbaka såg några i den ena bilen en flock med storkar som gick på ett fält norr om vägen. Lite längre fram såg den första bilen en stenfalk som flög över vägen framför bilen.

Natten mellan lördag och söndag drabbades vi av ett regn- och åskoväder av sällan skådat slag. Vi visste att det skulle regna under morgonen och bestämde att ta sovmorgon, städa ur rummen och avstå Nabben på morgonen. Istället åkte vi till Stadsparken i de östligaste delarna av Falsterbo. Där hade vi hoppats på att fylla på artlistan med lite tättingar, men blev egentligen bara belönade med en gärdsmyg som knattrade till i ett buskage och några kungsfåglar. Från stranddynerna kunde vi se några sträckande smålommar.

Därefter åkte vi på nytt ut mot Lilla Hammars näs, stannade för att spana över de nu översvämmade åkrarna, där många vadare gick. Vi tittade länge på några pipare som vi hade svårt att bestämma till kust eller ljung. Vi var inte helt överens om de svarta teckningarna på bröstet stämde överens med inslaget av gult i teckningen över ryggen. Men till slut fick vi se dem flyga och kunde med hjälp av det svarta i ”armhålan” slå fast att det var kustpipare. Under tiden vi spanade kom en pilgrimsfalk och jagade förbi på ganska nära håll och utanför i strandlinjen sträckte en ung dvärgmå.

Det häftiga regnandet hade orsakat översvämningar och avstängda vägsträckor längs vår resväg runt Malmö. Vi beslöt att inte ägna mer tid åt Falsterbo-området utan ta oss norrut, och det visade sig vara klokt då vi fick ta stora omvägar in i centrala Skåne för att komma hemåt. Faktum är att det bara blev ett ytterligare skådarstopp i Skåne, när vi gjorde ett tekniskt uppehåll i Hörby. Där intill bensinmacken i en trädgård med fruktträd upptäckte vi lite rörelser vilka visade sig utgöras av en oväntad blandning av grå flugsnappare, entita och gransångare.

Sista arten för resan drogs in vid Hyltena då en nötväcka blev resans 121 art.

Hela gruppen utom fotografen: Göran Årevik.

Samtliga arter under resan (arter obsade av endast en deltagande skådare inom parentes)

knölsvan	gråhäger	enkelbeckasin
grågås	vit stork	myrspov
kanadagås	bivråk	storspov
vitkindad gås	röd glada	svartsnäppa
nilgås	havsörn	rödbena
gravand	brum kärrhök	gluttsnäppa
bläsand	sparvhök	grönbena
snatterand	ormvråk	drillsnäppa
kricka	fiskgjuse	(tuvsnäppa)
gräsand	tornfalk	dvärgmå
stjärtand	stenfalk	skrattmå
skedand	lärfalk	fiskmå
brunand	pilgrimsfalk	silltrut
vigg	vattenrall	gråtrut
ejder	rörhöna	kaspisk trut
sjöorre	sothöna	havstrut
svärta	trana	kentsk tärna
knipa	strandkata	fisktärna
småskrake	skärfläcka	tamduva
storskrake	större strandpipare	skogsduva
fasan	ljungpipare	ringduva
smålom	kustpipare	turkduva
storlom	tofsvipa	tornseglare
smådopping	kustsnäppa	kungsfiskare
skäggdopping	spovsnäppa	(sånglärka)
gråhakedopping	kärnsnäppa	backsvala
storskarv	brushane	ladusvala

hussvala
trädpiplärka
ängspiplärka
rödstrupig piplärka

gulärta
forsärta

sädesärta
gårdsmyg
rödhake
buskskvätta

svarthakad buskskvätta

stenskvätta
koltrast

rörsångare
törnsångare
svarthätta

gransångare
lövsångare

kungsfågel

brandkronad kungsfågel

grå flugsnappare

blåmes

talgoxe

nötväcka

törnskata

skata

nötkråka

kaja

råka

kråka

korp

stare

gråsparv

pilfink

bofink

(bergfink)

grönfink

steglits

hämpling

sävparv